

SORELLA

VE 21. STOLETÍ

MEZI TOTALITOU,
IDEOLOGIÍ A UMĚNÍM
ANEB PŘÍBĚH NOVÉHO OSTROVA

PROGRAM
22. DUBNA 2026

Akci pořádá město Ostrov pod záštitou hejtmána Karlovarského kraje Mgr. Petra Kubise a Národního památkového ústavu.

DŮM KULTURY OSTROV, SPOLEČENSKÝ SÁL

10.00 ČEŠI POD KURATELOU KREMLU STUDENÁ VÁLKA, TĚŽBA URANU, PODOBY PERZEKUCE

doc. PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D., Ústav pro studium totalitních režimů Praha

Obnovené Československo směřovalo od května 1945 do sovětského područí. Vládnoucí Národní fronta, dirigovaná KSČ, prosadila zásadní politické, hospodářské a sociální změny, včetně smlouvy o dodávkách uranové rudy do Sovětského svazu. Po únoru 1948 se těžba rozběhla na plné obrátky také na Jáchymovsku, kde vznikly trestanecké pracovní tábory. Hlavní úkol zněl: co nejrychleji vytěžit co nejvíce rudy. Přicházeli političtí vězni, kteří tvořili početnou a nejlevnější pracovní sílu. Perzekuce měla rozličné podoby, poněvadž vládnoucí komunisté si vybudovali vlastní pravidla, metody a instituce, které nedbaly na zákonnost. Politické násilí vtrhlo do měst, městeček a obcí a nenávratně změnilo životy lidí.

10.30 TRESTANECKÉ PRACOVNÍ TÁBORY NA JÁCHYMOVSKU A PŘÍBĚH JAROSLAVA ŠLEZINGERA

PhDr. Tomáš Bouška, Ph.D., zakladatel a předseda spolku Političtí vězni.cz

Ostrov byl v 50. letech budován jako vzorové město pro pracovníky jáchymovských uranových dolů. Je veřejným tajemstvím, že se na jeho výstavbě podíleli i vězni z přílehlých trestaneckých pracovních táborů. Jedním z nich byl akademický sochař Jaroslav Šlezinger, který se proslavil zejména sochami prezidenta Masaryka z 30. a 40. let. Mukl Šlezinger byl za své přesvědčení uvězněn na neslavně proslulé Rudé věži smrti a jeho umělecký talent byl zneužit k propagaci režimu. Vytvořil sochařskou výzdobu Domu kultury v Ostrově v čele s monumentální sochou horníka-hrdiny, coby pilíře nové společnosti a svobodné práce. Hořkým paradoxem je fakt, že Šlezinger sochu vytvořil jako politický vězeň ve výkonu trestu a záhy po jejím dokončení následkem podmínek v lágru zaplatil cenu nejvyšší.

11.00 COFFEE BREAK

11.15 DŮM KULTURY V OSTROVĚ – HISTORIE A SOUČASNOST

Mgr. Lubomír Zeman, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti

Dům kultury v Ostrově patří k nejvýznamnějším příkladům architektury socialistického realismu v bývalém Československu. Pod vedením architekta Jaroslava Krauze byl budován jako reprezentativní palác určený pro potřeby horníků jáchymovských uranových dolů. Měl reprezentovat prosperitu a kulturní úroveň nové socialistické společnosti, což se odrazilo jak ve výrazu jeho exteriéru, tak i v honosných interiérech. I když byla budova postavena v nejtvrdějším období 50. let, její umělecká výzdoba se až překvapivě vyhýbá přímé politické agitaci. Přes svůj dobový ideologický nános vykazuje mimořádnou řemeslnou kvalitu a uměleckou hodnotu, díky níž byl objekt prohlášen kulturní památkou. Nedávná rozsáhlá renovace a transformace (2023–2025) budovu citlivě přizpůsobila potřebám 21. století. Zároveň si ale uchovává svou historickou tvář a původní výraz.

11.45 KULTURNÍ DOMY V OSTRAVĚ MEZI PAMÁTKOVOU OBNOVOU, REKONSTRUKCÍ A PŘESTAVBOU

Mgr. Martin Strakoš, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě

V souvislosti s budováním nových socialistických měst na Ostravsku od počátku 50. let zde vznikla řada kulturních domů. Příspěvek představí jejich architektonické řešení a zároveň doloží rozdílný přístup k jejich obnově v průběhu posledních desetiletí. Nejvýraznějším objektem z představeného souboru je památkově chráněný Dům kultury města Ostravy, navržený architektem Jaroslavem Fragnerem. Objekt v současnosti prochází náročnou rekonstrukcí a přestavbou, během níž bude k němu přistavěna koncertní hala podle návrhu amerického architekta Stevena Holla. Jiný takový příklad reprezentuje Kulturní dům Akord v Ostravě-Zábřehu. Tato budova podle návrhu architekta Jiřího Krohy však není památkově chráněná, což se projevilo již před rokem 1989 na způsobu stavebních úprav a rekonstrukčních prací a do budoucna to vyvolává otázku, jakým způsobem k takto přestavěným budovám přistupovat. Totéž však platí i v třetím referenčním případě, konkrétně u památkově chráněného Kulturního domu Poklad v Ostravě-Porubě. Zde se stavebník i architekt vydali cestou radikální přestavby, aniž by přihlíželi ve větší míře k požadavkům státní památkové péče. Tyto tři rozdílné přístupy ukazují možnosti i nástrahy při stavebních proměnách kulturních staveb, a to zvláště s ohledem na současné a budoucí limity státní památkové péče.

12.15 POLEDNÍ PŘESTÁVKA (PAUZA NA OBĚD)

SORELLA

MEZI TOTALITOU, IDEOLOGIÍ A UMĚNÍM ANEB PŘÍBĚH NOVÉHO OSTROVA

VE 21. STOLETÍ

PROGRAM
22. DUBNA 2026

Akci pořádá město Ostrov pod záštitou hejtmana Karlovarského kraje Mgr. Petra Kubise a Národního památkového ústavu.

DŮM KULTURY OSTROV, SPOLEČENSKÝ SÁL

12.45 PRŮBĚH ZPRACOVÁNÍ PROJEKTOVÉ DOKUMENTACE A REALIZACE STAVBY „REKONSTRUKCE INTERIÉRŮ DOMU KULTURY OSTROV“

Ing. arch. **Olga Růžičková**, autorka projektové dokumentace stavební části renovace Domu kultury v Ostrově

Přednáška se zaměřuje na průběh zpracování projektové dokumentace od dohledávání podkladů až po změny a řešení problémů v rámci realizace stavby. Účastníci budou seznámeni s přístupem projektanta k rekonstrukci interiérů Domu kultury Ostrov a s novými stavebními zásahy do budovy v rámci modernizace provozu objektu. Cílem je předání zkušeností s rekonstrukcí a modernizací památkově chráněné budovy z 50. let.

13.15 BUDOUCNOST DOMU KULTURY JAKO KULTURNÍHO A KREATIVNÍHO CENTRA

Jan Klér a Ivan Varmuža, Divadelní služby Plzeň

Více než 40 milionů korun bylo v rámci renovace Domu kultury Ostrov investováno do modernizace divadelní a jevištní technologie. Nároky byly velmi ambiciózní: od modernizace jeviště Divadelního sálu, přes novou scénickou techniku až po vybavení Společenského sálu multifunkčními prvky včetně virtuální reality. To, jak citlivě v rámci památkově chráněné budovy modernizace, kterou realizovala firma Divadelní služby Plzeň, proběhla, je v republikovém kontextu unikátní a ojedinělé.

13.45 SOUČASNÉ VYUŽITÍ DOMU KULTURY V OSTROVĚ

Vladimír Keblůšek, ředitel Kulturního a kreativního centra v Ostrově (KKCO)

Modernizace Domu kultury se odráží také ve změně přístupu ke kulturnímu provozu – KKCO se otevírá komunitám, podporuje participaci a vytváří prostor pro dialog mezi generacemi i uměleckými směry. Stává se živým centrem kulturního dění v regionu. KKCO zároveň rozvíjí moderní pojetí kulturní instituce – vedle klasických programů nabídne i nové formy zážitků, včetně virtuální reality, a zaměří se na podporu kreativního podnikání a vzdělávání ve spolupráci s partnery napříč Českou republikou.

14.30 KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA DOMU KULTURY s Mgr. Lubomírem Zemanem

Součástí prohlídky bude představení multimediální expozice "Ostrov – příběh stavby ideálního města" a ukázka vzdělávacích aktivit (Paměť národa, Post Bellum z.ú.).

RUDÁ VĚŽ SMRTI

16.00 Odjezd z Mírového náměstí

Komentovaná prohlídka s Bc. Dominikem Jandlem, kastelánem Rudé věže, ÚPS v Ústí nad Labem